

Turussa 6.2.1990.

Orvokki hyvä.

Parhaimmat terveiseni sateisesta Turusta. Kiitos kirjeestä, jonka sain jo viime viikolla. Anteeksi kun vastaukseni on viipynyt näin pitkään.

Muistoni isästäsi koskevat vieläkin hyvin kipeinä. En kaipaakaan ketään edesmenneistä omaisistani niinkuin häntä. Jo lapsena hän oli läheisistäni tärkein. Nuoruudessani hän osasi antaa parhaat neuvot. Valitettavasti hänen rintamalta lähettämänsä kaksi kirjettä ovat vuosikymmenien aikana hävinneet. Talvisodan jatkuessa hän lähetti terveisensä vanhempiemme kautta. Hänen rintamalohkollaan oli niin vilkasta toimintaa, että lyhyet tauot piti yrittää levätä.

Lähetän tässä kopion äitisi kirjeestä, jossa hän ilmoitti isäsi hautauksesta. Mukana olevassa lehdessä on jäljennös isäsi kirjeestä lapsillesi, joka Sinulla jo onkin. Lehdessä olevan isäsi kuvan on toimitus saanut talvisodan arkistosta. Korsukuva on vain jutun täytteenä, siinä ei ole isäsi.

Ajattelin äitisi muistotilaisuudessa otteita kummastakin kirjeestä aiheeksi pieneen muistopuheeseen, mutta minusta ei ollut sen pitäjäksi.

Kesällä 1943 olin Mailiksen kanssa käymässä Yläneellä. Silloin se kotisi rajanaapuri kertoi miten isälläsi ulkorakennuksen perustustöitäkin tehdessään oli työt aina ympärillään. Kun lapset väsyttyään nukahtivat siinä jonnekin, kantoi isä heidät sisälle nukkumaan. Jo isäsi eläessä kertoivat kaikki naapurit hänestä pelkkää hyvää. Hän oli aina sovitteleva ja valmis autamaan.

Lapsuuskodissamme äiti sairasteli paljon. Eino oli se joka silloin hoiti eläimet, lypsi, leipoi, teki ruokaa ja pesi pyykitkin. Eikä näissä töissä ollut tietoaakaan mistään koneista. En koskaan kuullut hänen sanovan: "Emmää semmosta ~~semmosta~~ viitti tehreä" tai "emmää jaksa." Hän oli aina pyydettävä valmis tekemään ja jos ei osannut niin kysyi: "Millai sitä tehreän?" Hän oli myös hyvä huomaamaan mitä voisi toisten avuksi tehdä.

Kun minä sain kansakoulun päästötodistuksen oli vanhempieni taloudellinen tilanne hyvin heikko useiden pakkohuutokauppojen jälkeen. Jäin silloin välittömästi opettajieni perheeseen "pii-

kaks." Palkkaa sain 50 mk kuukaudessa. Eino oli ollut jo pitkään vieraan työssä ja avustanut vanhempiamme monella tavalla. Kun hän kuuli minun antaneen ensimmäisen ^{palkkani} äidille, niin hän tuli minua tapaamaan kenkäpaketti mukanaan. "Kyl sää tarttisit vaatteitakin, mutta määlүүлän näitten olevan alkuun tärkeemmät," sanoi Eino antaessaan pakettinsa. (Mistä kummasta hän luuli minun vaatteita tarvitsevan. Olinhan solminut kotoa lähtiessäni pätkän puarinuaraa katkenneeseen liivin olkaimeen ja näin pysyivät klaffihousutkin hyvin paikoillaan.) Einon ostamat kenkät olikin sitten parhaat kenkäni niin pitkään kun ne jalkaani mahtuivat.

Näitä hyviä muistoja hänestä on loppumattomiin. Mitään kielteistä en muista. Monissa elämäni kiperissä tilanteissa olen kaivannut hänen neuvojaan suunnattomasti.

Minulla on kirjeestä ja lehdestä alkuperäiskappaleet, joten niitä ei tarvitse palauttaa. Mutta hyvin mielelläni lukisin Sinun äitisi muistolle valmistamasi puheen. Olen seurannut Sinun radiossa ja televisiossa pitämiäsi hartaushetkiä ja pitänyt kovasti, joten suuri KIITOS ja hyvää jatkoa niille.

Lopettelenkin jo toivoen, että yhteys välillämme jatkuisi. Siispä hyvää vointia ja lämpimät terveiseni koko perheellesi

Hiljalta.

Kahden postitoimiston yhdistämisen takia sain uuden postinumeron. Se on nyt: 20320 TURKU.

2-9-91.

Ystävyyksille ja kaunis kiitos kirjasta!

Olen hyvin iloinen siitä, paikoitellen vain
sitä että tiedän ja muistan niin nään.

Ei tullut aikoinaan huomauttua sillä
kovalla että olen jäänyt jatain kovan paikka.

Sen kovan, minkä olen isästäni so-
nut, tuki mielelläni kerron Sinullekin.

Hänen on sanottu olevan hyvin rauhallinen
ja veljistä sopuisin ja puhuneen hiljaisella
ääneellä. Samantapainen kuin Hissukin
on. mutta osanneen kyllä katsoa tilaisuu-
den tullen eteen. Kuten tässä: Avo ja
Toivo tappelivat polkupyörällä ajoruoosta.

Eino tuli kilyä, otti pyörän ja ajoi pois.

Eiäs maapuuissa asuva mummo kertoi
että hänellä on Einoista mukava muisto.

Hän pääsi elämänsä ensimmäisiin tanssi-

illtoihin. Eino oli tullut kiltta ja sano-

nut että nyt minä opetan sinut tanssi-

maan ja niin sitä mentiin! Hän ei sel-

lainen kilyäminen ja ujo tyttö että Eino
oli hänelle turvana koke illan, vielä

pa saattoi käiporille. Eikä hän sit-

ten Einoa sen jälkeen nähnyt, eikä tien-

myt mihin meni työnsä. Huoli että
jauonkin Matilan metsähallkautseen.

(Titeellisi nämä harakantarpaat, ovat sormet
koppuraiset.)

Myös Iijalla on pari muistikuvaa sedästä.
He olivat Käymässä kotona. Hänelle jäi
mieleen että Kyllä isäni tykkäsi tyttöis-
tään, oli tyttöjä niskassa ja sylissä.
Ja myöhemmin puutarhassa, pisteli mar-
joja aroihin puuihin.

Kyllä seljelliset kirjenvaihdossa olivat
sodan kestäessä, Toivo ei ollut säilyttä-
nyt mitään. Iijalla oli alla tallassa.

Iijän muisto: Eino tuli pyörällä heille,
Toivo oli Kyntämässä jätän pellotillikkuu-
pihan laidassa. Mitä silä enään kyn-
nät, sanoi isäni. Jaa, millsei kysy, Toivo.
Tulee rypsiä ja Kyntäjä, ei nostaus ja
näytti silleen liikkamallepanomääräyksen.
Pian sama lappu tuli Toivollekin.

Sitten niistä kuvista. Jätän seilas kuvia
on. Ja isäni hautauskuvia. Ei niilleen ai-
koihin taidetta paljon kuvia ota.

Enästä kuvaa jalka oli otettu Teinin pi-
kassa niilleen aikaan kun pappi oli
Nanki/erillä en ikävä Kyllä löytänyt.
Etsin vielä. Siinä vierissä oli malli-
ma Teinin puumerkki (Israel Teini).

Iijalla ja Majatalle saat paljon
muistikuvia. Kyllä uskon että Sinulla
on myös isäni puolelta vanhat juuret. Ja
että se kommunismi aikoinaan oli vain uskoa
paremmasta tulevaisuudesta!

Iivaa Sykyä! Terveisin Anne